

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČOVA ULICA STEV. 12.
TELEFON STEV. 532.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.652.

Izjava P. Radića.

Beograd, 15. julija. Pavle Radić je dal včeraj po seji hrv. selj. kluba izjavo o novem političnem položaju. Rekel je, da je vprašanje o odnosu med HSS in Zajednico zelo delikatno in da bodo o njem sklepali na seji obeh klubov. Naša politika je imela od početka naše stranke za cilj sporazum s Srbi. Nikdar nismo negirali sporazuma s Srbi. Zajedničarji nam očitajo, da nismo konsekvantni. Oni nam dokazujejo, da smo nekonsekvantni, ker nismo republikanci. To je demagogija. Vedno smo stremeli za tem, da vse ono, kar je v narodu dobrega in zdravega, koncentriramo v eni stranki in da pridemo potem do sporazuma.

Videli boste iz teksta sporazuma, da bo odslej vladalo v naši državi človečanstvo, ravnopravnost in pravica. V tem sporazumu ni govora o hegemoniji niti pri nas, niti pri radikalih. V sporazumu je zastopana ideja o polni ravnopravnosti v državi in v narodu. Nismo odvisni od nobenih elementov, kakor gospodje iz Zajednice, ki se poslužujejo demagoških sredstev in katerih se hočejo še dalje posluževati. Prepričani smo, da bosta hrvatski in srbski narod pozdravila to stvar, katero smo mi z oduševljenjem doživljali. Upamo, da se ji bodo Slovenci pridružili, ker ona zastopa interese naroda v popolni celoti.

Zajedničarji so doktrinarci, ali ravno doktrinarci ne morejo izvesti velikih stvari, ker ljudje, ki se držijo formule, sploh niso v stanju, izvesti velikih stvari. To morejo izvesti samo ljudje, ki se ne drže formul, kakor smo mi. Kakor boste čitali, je v protokolu narodno edinstvo formulirano povsem pravično in njega je treba izvajati v tem duhu. S kundakom, s četniškimi udruženji se sporazuma ne da izvesti.

Ako kdo sumi v nas, kakor tudi v one ljudi, s katerimi smo vodili pogajanja, moramo proti temu nastopiti. Pogajanja so vodili ljudje, ki so kapacitete, ki uživajo narodno zaupanje vsled njih znane politične sposobnosti. To sta bila v stvari Nikola Pašić in Stjepan Radić. Sreča je, da je bila tudi krona sama razpoložena za to stvar.

HRVATSKI SELJAČKI KLUB ODOBRILO SPORAZUM S 53 : 6 GLASOV.

Beograd, 15. julija. Včeraj se je vršila seja HSK. Seje se je udeležilo 60 poslancev, odsotni so bili samo 3 poslanci, ki so v tujini in pet bolnih poslancev.

Točno ob 10. uri je otvoril sejo Pavle Radić in po kratkem nagovoru zahteval, da izreče klub Stjepanu Radiću in njegovi politiki zaupnico. Dr. Trumbić je tedaj zahteval, da se najprej razloži vsebino pogajanj. Pavle Radić pa ni pripustil nobene debate ter prešel takoj na pomensko glasovanje. Vsi kmečki poslanci in dva zajedničarska so nato izrekli zaupnico Pavlu Radiću, dočim so poslanci Trumbić, Lorković, Bazala, Polić, Zanić in Jagatić odrekli zaupnico, ker zahtevajo revizijo ustave. Pavle Radić je nato pozval vse, ki so glasovali proti zaupnici, da zapuste sejo. Zajedničarji so nato odšli v hotel Petrograd, kjer so sestavili svoj komunike.

PROTOKOL O SPORAZUMU JE BIL PODPISAN ŠELE VČERAJ.

Beograd, 15. julija. Včeraj dopoldne so se sestali v kabinetu ministrstva socijalne politike delegati radikalov in radićevcev ter podpisali protokol sporazuma, ki je z včerajšnjim dnem stopil v veljavo.

Radikalni klub odobril sporazum.

Beograd, 15. julija. Seja radikalnega kluba se je pričela včeraj ob 11. Kot prvi je poročal delegat Trifković in razložil delo radikalnih in radićevskih delegatov. Matko Gjuričić je nato izjavil v Pašićevemu imenu, da Pašić sporazum odobrava in želi, da se sprejme, ker so se radićevci izjavili za izvajanje vidovdanske ustave. Radikalni klub je proti vsakim presenečenjem zasiguran. Razvila se je nato debata, v kateri so nastopili poslanci Dragović, Žujević, Majkić, Grigin, Ivanišević in dr. Janković. Skoraj vsi so bili za sporazum.

Beograd, 15. julija. Popoldnanska seja radikalnega kluba se je pričela ob 16. Prvi je govoril Dragutin Kojić in se je izjavil za sporazum. Dalje so se izjavili za sporazum tudi Kobasica, Milan Srećković, Momčilo Ivković, Laza Šivaković in Laza Marković. Milutin Dragović je izjavil, da bo glasoval za sporazum, ako bo v nevarnosti država in njen obstoj. To je radikalni klub z burnimi ovacijami sprejel na znanje. Milutin Dragović je na ta način dobro odigral svojo vlogo.

Potem je imel g. Ljuba Jovanović sijajen govor. Izjavil je, da z velikim na-

vdušenjem pozdravlja sporazum med Srbi in Hrvatima. Jaz sem največ delal za sporazum med radikali in samostojnimi demokrati. Pribičević pa je s svojim vedenjem onemogočil, da bi do sporazuma prišlo. Izjava Pavle Radića je povzročila velik preokret v politični situaciji. Samostojni demokrati so zahtevali od radićevcev, da naj se sami izjavijo o onem, kar je izjavil Pavle Radić. Pribičević je samega sebe onemogočil, on je bil tudi nesreča za sporazum. Nismo mogli odbiti ponudbe radićevcev, ker smo vedeli, da je sedaj ugoden trenutek, ko je mogoče rešiti hrvatsko-srbsko vprašanje.

Jovanovićev govor je vzbudil v radikalnem klubu veliko navdušenje. Predsednik kluba Živković je nato izjavil, da je diskusija končana. Prešli so h glasovanju, kdo je za sporazum ali proti. Za sporazum je glasovalo 114 poslancev, samo eden — Milutin Tomić je glasoval proti. Seja je bila nato zaključena.

Radikalni triumvirat je imel po seji radikalnega kluba kratko konferenco v posebni sobi. Marko Gjuričić je odšel nato k Pašiću in mu poročal.

Nova vlada se predstavi skupščini v petek.

KRALJ PRISPE DANES V BEOGRAD — DEKLARACIJA VLADE GOTOVA.

Beograd, 15. julija. Sinoči je prispela z Bleda brzokajka, da se Nj. Vel. kralj vrača v Beograd, kamor prispe danes ob 10. dopoldne. Politični krogi mislijo, da bo Pašić takoj podal ostavko vlade in otvoril krizo. Ni izključeno, da bo Nj. Vel. kralj sam posetil Pašića v njegovi vili. Marko Gjuričić je izjavil vašemu dopisniku, da bi mogel tudi on, mesto Pašića, podati kralju ostavko.

V četrtek se sestanejo oba triumvirata pri Pašiću in bosta sestavila novo vlado. Deklaracija nove vlade je že gotova. V petek se bo nova vlada predstavila skupščini.

Nova vlada bo takoj izglasovala dvanajstine. Nato se bo vršila diskusija o

deklaraciji vlade; potem bo prišel na vrsto tiskovni zakon.

Nj. Vel. kralj bo odpotoval v četrtek zopet na Bled, kjer bo ostal nekoliko časa. Nato se bo podala kraljeva dvojica na svečano potovanje po Dalmaciji.

Beograd, 15. julija. S sprejemom sporazuma v radikalnem in v radićevskem klubu so bili dani formalni predpogoji za demisijo vlade »nacionalnega« bloka. Zato poda še tekom današnjega dne g. Pašić demisijo vlade, ki bo seveda sprejeta. Takoj nato prejme Pašić mandat za sestavo nove vlade in ker je stališče vseh strank nad vse jasno, bodo konzultacije le kratke.

Izstop HSS iz opozicionalnega bloka.

Beograd, 15. julija. Hrv. seljački klub je imel včeraj svojo sejo, na kateri je sklepal glede daljnih odnosov med HSS in blokom narodnega sporazuma in seljačke demokracije. Po seji je poslal Pavle Radić Davidoviću sledeče pismo:

»Gospodu Davidoviću, narodnemu poslancu in predsedniku bloka narodnega sporazuma in seljačke demokracije, Beograd. HSS napram bloku narodnega sporazuma in selj. demokracije:

HSS je stopila takoj po volitvah, 8. februarja 1925 v parlamentarno zajednico z Jugosl. demokratsko stranko (Davidović), z SLS (dr. Korošec) in z JMO (dr. Spaho) v svrhu, da se cela država uredi na temelju narodnega sporazuma in v duhu seljačke demokracije. Predložila je skupen okvir programa, ki je bil v glavnem sprejet. HSS je bila pripravljena boriti se z vsemi in najostrejšimi parlamentarnimi sredstvi, da se ta program oživotvori. Ona je to združenim strankam takoj naglasila, odnosno predložila. Združene stranke deloma niso mogle, deloma niso hotele pristati na uporabo teh parlamentarnih sredstev. Medtem bi morali biti razveljavljeni vsi hrvatski mandati in bi bila tudi opozicionalna parlamentarna zajednica oslajljena za polovico.

Vodstvo HSS je smatralo v teh prili-

kah za svojo dolžnost in za svojo pravico, da kot edini parlamentarni predstavnik hrv. naroda poskuša z vašim znanjem, da bi se takoj moglo pričeti delo za narodni sporazum in selj. demokracijo z glavno parlamentarno predstavnicjo srbskega naroda, z radikalno stranko, s katero je bila HSS sedem let v boju. To prizadevanje je uspelo in HSS more skupno z radikali pričeti vsestransko in uspešno delo za narodni sporazum in za seljačko demokracijo. HSS ima namreč v zajednici s klubom NRS zelo jako, dvotretjinsko parlamentarno večino in iz te večine je sestavljena parl. vlada v duhu narodnega sporazuma in seljačke demokracije.

S tem aktom prekinja HSS vse svoje dosedanje parlamentarne zveze z ostalimi strankami opozicije in bo ohranila napram njim svoje spoštovanje in prijateljstvo. Na podlagi tega se Hrvatska seljačka stranka ne smatra več članom parlamentarne zajednice pod vašim vodstvom in preklicuje vse svoje delegate v predsedništvu odnosno v ožjem in širšem odboru bloka narodnega sporazuma in seljačke demokracije.

Prejmite g. predsednik ob tej priliki tudi izraz mojega spoštovanja. V Beogradu 14. julija 1925. Pavle Radić, l. r.

Komunike Zajednice.

»Po dogodku na današnji seji hrv. seljačkega kluba smatramo za svojo dolžnost, da javnosti poročamo sledeče: Na seji od 23. novembra 1924. je Veće Hrv. Zajednice sklenilo, da H. Z. ne bo postavila svojih kandidatnih list pri volitvah za narodno skupščino 8. februarja 1925, marveč da bo z vsemi silami delala in glasovala za kandidate HRSS. Teh sklepov se je hrv. zajednica tudi držala. HRSS je nas pozvala, naj damo pristanek na kandidature. Odzvali smo se pooblaščenim od Veća H. Z. prepričani, da s tem vršimo dolžnost napram hrvatskemu narodu. Rade volje smo se obvezali, da se bomo pri parlamentarnem delu kot narodni zastopniki držali načel, katere je zastopala HRSS. In tako je vstopila zajednica v volilno borbo skupno s HRSS. Obe z isto politiko, z istimi kandidati ter sta predstavljali edinstveno borbena fronto hrvatskega naroda.

Na ta način je hrv. narod izvajal sijajno zmago pri teh volitvah, ki so se vršile z velikim oduševljenjem ter dosegle plebiscitarni uspeh in to v težkih in nepozabljivih časih. Pri teh volitvah je bil izvoljen dr. Trumbić kot nosilec liste za glavno mesto Zagreb, v varaždinski županiji, v mestu Osijeku in okolici. Dr. Polić je bil izvoljen v varaždinski županiji in Vinkovcih Lorković v Splitu, Bazala v Novi Gradiški, Zanić v Djakovu.

Ko je bila nad hrvatskim narodom v začetku t. l. proglašena obznana in ko je bilo internirano vodstvo HRSS, je pričela H. Z. borbo. Stopila je v prve vrste in se ni bala niti ona, niti njeni predstavniki, niti njeni pristaši posledic. Uspeh boja je bil ogrožen in izreden. Hrvatski narodni zastopniki so, složni kot en moč, šli v narodno skupščino, da se na parlamentarnem polju borijo proti krivicam in za pravice hrvatskega naroda. V narodni skupščini smo delali ob vsaki priliki. Vse nas je vezala dolžnost.

Dosledni in verni obvezam, katere smo podvzeli na volitvah, smo o priliki verifikacije pobijali nezakonitosti Obznane, stavljenje Hrvatske izven zakona in razveljavljanje hrv. mandatov. Odločno smo odbijali razliko med hrv. zastopniki, ki so pristali Zajednice in med onimi, ki so pristali HRSS, izjavljajoč popolno solidarnost z njimi.

Ko je 27. marca t. l. Pavle Radić imel govor v narodni skupščini in podal deklaracijo, v kateri sprejema vsa osnovna načela politike PP vlade (!), je to izjavo sprejela vlada in njena večina, smatrajoč, da je HRSS s tem zapustila vsa dosedanja načela svoje politike in sprejela novo državotvorno politiko. Izjava, katero je dal Pavle Radić kot predsednik hrv. seljačkega kluba in v svojem imenu, ni bila nikdar odobrena v tem klubu. Mi smo za sejo doznali v obče iznenadenje šele v skupščini, ko je bila prečitana.

Temu iznenadenju nismo mogli takoj v skupščini preudicirati radi težkega vprašanja verifikacije, ali so takoj dr. Lorković, Trumbić in Polić izjavili Pavlu Radiću svoje nezadovoljstvo in smo se zavarovali proti taki menjavi osnovne politike hrvatskega naroda, za kar ni bil nihče pooblaščen. Izjavili smo, da ne moremo sprejeti nove politike na bazi vidovdanske ustave, ampak da je potrebna njena revizija v zmislu hrvatskih zahtev. V tem zmislu je Lorković govoril pri razpravi o dvanajstinih in naglasil, da hrvatski narod ne more odstopiti od zahtev hrvatskega sabora in vlade v Zagrebu in od zahtev za gospodarske in finančne samostojnosti Hrvatske ter da ostane dosleden hrvatski federalistični politiki. Povodom zgoraj omenjene deklaracije Pavla Radića so takoj nastali razgovori med njegovimi prijatelji in delegati radikalnega kluba v cilju sporazuma med tem klubom in HSS.

V zadnjem času so se razgovori pretvorili v službena pogajanja, ki so jih vodili na eni strani delegati radikalne stranke in gg. Pavle Radić, Nikić in Superina na drugi strani. Ta pogajanja so bila, kakor se čuje, končana s pozitivnim rezultatom. Komunikeji, izdani s teh pogajanj, omenjajo, da se vrše pogajanja med narodno radikalno stranko na eni strani in med HSS na drugi strani. Hrv. selj. klub ni imenoval nobenega delegata, ki bi bil pooblaščen voditi ta pogajanja niti ni bil obveščen, na kateri načelni osnovi in v katerem cilju se vodi. Povsem izgleda, da se ne dela na narodnem sporazumu med hrvatskim in srbskim narodom, niti ne na rešitvi vprašanja o ureditvi države, nego na nekem parlamentarnem aranžmanu v svrhu sestave nove vlade.

V komunikeju se nato obširno razlaga o nesprejemljivosti vidovdanske ustave, katero da je treba revidirati. O vsem tem bo sklepalo Veće Hrvatske Zajednice. Slede podpisani poslanci: Bazala, Lorkovića, Trumbić, Polić in Zanića.

Oster nastop srbskih učiteljev proti Pribičeviću.

V soboto je bil zaključen kongres srbskega učiteljstva, včlanjenega v Udruženju jugoslovenskih učiteljev. Kongres je trajal tri dni in so bila na njem razpravljana stanovska, šolska in splošno nacionalna vprašanja. Na kongresu je vladala največja enodušnost. Silno ostro pa se je kritikalno delovanje prosvetnega ministra Pribičevića. Samo en učitelj, od preko 1300 na kongresu prisotnih, se je našel, ki je imel žalosten pogum, da je hotel slaviti delo ministra Pribičevića. Bil je, to neki Popović. Pa že po njegovih prvih besedah je nastal splošen hrup in silovit protest. Učitelj Milan Konjić, rezervni podpolkovnik, ki je bil v vojni večkrat ranjen, pa je skočil k Popoviću in mu — ob splošnem aplavzu publike — prisolil dve zausnici. S tem je bilo tudi slavošpeva Pribičeviću enkrat za vselej konec.

Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se ugotavlja, da je trodnevna skupščina pretresla vse delovanje prosvetnega ministra in da se je moralo konstatirati, da je bil upeljan v prosvetno ministrstvo strahovito korupcijski, anacionalni in partizanski režim, ki je v največjo škodo narodne prosvete. Vseh osem točk te resolucije je bilo soglasno sprejetih in v vsaki teh točk se ostro napada minister Pribičević zaradi njegove osebne ukazne politike proti svobodnemiselnemu in naprednemu učiteljstvu v vseh krajih države, zlasti pa v Srbiji, vse to pa na škodo one svobode, za katero so se

Srbi borili. Zato pozivlja kongres srbskih učiteljev vse merodajne faktorje, zlasti pa vlado in inteligenco, da rešijo narodno prosveto od Pribičevića.

Končno je bil izbran poseben odbor, ki bo te resolucije še izpopolnil in poostiril. Zvečer je imelo učiteljstvo svoj banket, na katerega prvič ni bil povabljen minister prosvete.

Tako srbijsko učiteljstvo. Kako pa je nastopilo naše slovensko učiteljstvo v Šoštanj? Poslalo je pozdravno brzojavko ministru Pribičeviću in se mu priklonilo. Menda v zahvalo za persekuirane slovenske učitelje-Sokole in za ukinitje učiteljske stalnosti, da vseh drugih gorostasnosti iz prosvetnega zakona in prosvetne uprave niti ne omenjamo.

Slovensko učiteljstvo za Pribičevića, srbsko proti njemu. Ali res misli vodstvo ljubljanskega UJU, da je to nasprotje jugoslovenskemu učiteljstvu v prid, slovenskemu pa v čast?

Upamo, da bo slovensko učiteljstvo vsaj sedaj, ko zapusti g. Pribičević prosvetno ministrstvo, pospravilo s starimi napakami in postavilo svojo organizacijo samo v službo stanovskih, prosvetnih in res narodnih interesov — ter jo docela emancipiralo od vseh strankarskih vplivov. Upamo, da ugoden trenutek ne bo zamujen.

Kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja.

Kakor smo že poročali, se je pričel v nedeljo v Ljubljani kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja. Kongres je otvoril v stolni cerkvi s cerkvenim govorom dr. J. Tomazič, ki je toplo pozdravil vse udeležence ter pojasnil namen kongresa. Dejal je med drugim: »Proučiti hočemo vzhodno bogoslovje ter se seznaniti z zastopniki vzhodne cerkve po bližje. Naj vzklikata medsebojno spoštovanje in ljubezen, ki naj rodita željo po združitvi. Znanstveno delo kongresa naj bo korak k cerkveni edinosti. Razlike med vzhodno in zapadno cerkvijo so malenkostne. Ne nehajmo se truditi dotlej, dokler ne bomo vsi eno, dokler ne bo edinosti v krščanski cerkvi.«

Cerkvenemu govoru je sledila liturgija vzhodnega obreda, in sicer v staroslovenskem jeziku, ki tudi na vzhodu ni vsakdanja, temveč se uporablja le ob prav velikih praznikih. Liturgijo je daroval križ. škof dr. Njaradi ob številni asistenci. Kor je bil sestavljen iz članov pevskega društva Ljubljane. Dirigiral je g. operni dirigent Neffat. Umetniško petje pevskega društva Ljubljane, kakor tudi duhovnikov, je napravilo, na priučujoče občinstvo mogočen vtis. Liturgije se je udeležilo tudi mnogo Srbov in ruskih emigrantov, ki so bili takisto polni hvale, ko so zapustili cerkev.

Po končani liturgiji se je pričelo zborovanje v knezoškofski dvorani. Zborovanje je otvoril knezoškof dr. Anton B. Jeglič. Nato je bilo prečitano pismo, ki ga je pisal papež ljubljanskemu školu o priliki otvoritve kongresa. Papež kongres z veseljem pozdravlja ter meni med drugim, da je nadvse koristno, da se znanstveni zaključki in posvetovanja čim uspešneje objavijo.

Besedo je povzel na to predsednik pripravljalnega odbora, ki je pojasnil namen kongresa. Kongres ni unionističen, niti propagandističen, temveč naj služi samo pospeševanju proučevanja vzhodnega bogoslovja med katolički. Sledile so volitve v prezidij. V častni prezidij so bili izvoljeni vsi navzoči škofje, in to so: dr. Leopold Prečan, metropolit olomuški, dr. Ante Bauer, nadškof zagrebški, o. Rafael Rodić, nadškof beograjski, monsignor Henrik Przewdzicki, škof podleski (Siedlce), dr. Hlaud, škof katoliški, dr. Dionizij Njaradi, škof križevski, dr. Josip Marušić, škof senjski, dr. A. B. Jeglič, škof ljubljanski in dr. A. Karlin, škof mariborski. V prezidij pa so bili izvoljeni: dr. Leopold Prečan, nadškof olomuški, dr. Jeglič, škof ljubljanski in dr. Njaradi, škof križevski.

Nato so sledili pozdravi, na kar je nadškof dr. Prečan zaključil zborovanje.

Ob treh popoldne se je vršila v stolnici ljudska pobožnost za cerkveno edinstvo. Sledila je akademija v proslavo Sv. Cirila in Metoda v do zadnjega kotička napolnjeni veliki dvorani Uniona. Navzoč je bil med drugim ves episkopat, zastopniki državnih in komunalnih oblasti, konzulatov, univerze itd. Govorili so številni govorniki. Slavnostni govor je imel p. dr. Gvid. Rant. Med odmori je zapelo pevsko društvo Ljubljana par lepih pesmi. Z akademijo je bil poslan tudi brzojavni pozdrav kralju Aleksandru.

Zvečer je bilo v Ljudskem domu skopistično predavanje o življenju in delovanju sv. Cirila in Metoda.

V ponedeljek dopoldne se je vršilo v veliki dvorani Uniona prvo znanstveno predavanje kongresa. Dvorana je bila zopet nabito polna.

Popoldne se je vršilo v veliki dvorani Uniona zborovanje za široko javnost. Med drugim sta predavala P. St. Sakač »o naučnih osnovah cerkvenega edinstva« in dr. J. Debeve »o verskih idejah v srbskem pesništvu«. S tem je bil zaključen drugi dan kongresa.

Včeraj dopoldne se je vršilo v Unionu II. znanstveno predavanje.

Govorili so P. R. Janin o sedanjem stanju vzhodnih cerkva in obredov; O. Damian Gluhoč o stanju sedanje bolgarske cerkve in njenih odnosih do katoliške cerkve; P. S. Salaville o češenju Eucharistije na vzhodu in dr. J. Kalaj o grško-slovenski liturgiji.

Popoldne je bilo v Unionu ljudsko predavanje.

Prvi predavatelj dr. Njaradi, križevski škof je govoril o eucharistiji in cerkvenem edinstvu.

Nato je sledil referat P. Rocusa Rogašica o današnjem stanju vzhodne cerkve. Ker utegne stvar zanimati tudi širše kroge, naj podamo kratek ekscerpt tega predavanja.

Vzhodna pravoslavna cerkev je danes organizirana na principu federalizma. Lahko rečemo, kolikor je samostojnih držav, toliko je tudi samostojnih cerkva. Danes obstoje sledeče slovanske avtokefalne cerkve: Ruski patriarhat; Srbski patriarhat; Bolgarski eksarhat; v novejšem času je nastala Ukrajinska cerkev; Ruska metropolija na Poljskem; v bližnji bodočnosti je možna Českoslovaška arhiepiskopija. Poleg slovanskih samostojnih cerkev imamo še grško, rumunsko in albansko cerkev itd., v celoti 11 do 16 avtokefalnih cerkva. Srbska cerkev ima de facto danes med vzhodnimi cerkvami nekak primat, ki se kaže posebno pri odlokih na vesoljnem pravoslavnem kongresu v Carigradu.

Srbska cerkev ima teološko fakulteto v Beogradu in 5 seminarjev po raznih mestih v deželi. Seminarji so državne šole. Za vzgojo redovnikov skrbijo samostanska šola v samostanu Rakovici pri Beogradu. Ta šola je cerkvena. Ženskih samostanov momentano ni.

Letos je podelila vlada jeruzalemski patriarhiji za vzdrževanje starih srbskih samostanov 147.000 Din.

Srbskih bogoslovnih časopisov izhaja pet. Med Srbi se danes v precejšnji meri širijo razne protestantske sekte: Nazareni, adventisti in drugi. Mnogo pričakuje nekatere Srbi od bogoslovskega pokreta. Voditelji tega pokreta so navadni kmetje. O bogoslovcih se pripovedujejo različne pravbučne stvari, vendar pa je odredil Sv. sinod leta 1923, da naj zavzamejo duhovniki napram temu gibanju nevtravno stališče.

V današnji srbski cerkvi je še mnogo problemov in reform na dnevnem redu. Pred narodno skupščino v Beogradu je sedaj »Zakon o srbski cerkvi«. S tem zakonskim narčtom pa srbski škofje ne soglašajo popolnoma.

Od ujedinjenja dalje se dela za organizacijo srbske ujedinjene cerkve.

S tem predavanjem je bil tretji dan kongresa zaključen.

V danih okolištinah niti ni bilo drugače mogoče in zato je konservativna stranka tako lojalno pustila Macdonalda na krnilo in francoski kapital vrgel Herriota še le tedaj, ko se je bal, da bi tvegalo svojo — doslednost.

Vzroki temu so v trdnih in gostih vezeh, ki vežejo vsa evropska ljudstva s kapitalistično — imperijalistično orijentacijo evropskih držav. Na zunaj se izraža to navadno kot nacionalizem, seveda svojevrsten, mogli bi reči imperijalističen evropsko ali zapadni nacionalizem. S tem hočem reči: če mora danes plačati Nemčija vojne dolgeve, čuti to ne samo nemški kmet, ampak tudi nemški delavec in če bodo stotisoči angleške ali francoske inteligence in delavstvo prihajali ob izgonu iz Indije ali Afrike domov in ugnabljali vsako eksistenčno možnost preostalih z ogromnim povečanjem ponudbe dela, potem bosta tudi angleški ali francoski delavec slabše plačana ali pa bosta morala sploh na cesto. Moderni državen ustroj je posamezniku tako blizu, da se ga ne more otrešiti razen v lastno pogubo.

Za popolno emancipacijo od vpliva evropskega nacionalizma bi trebalo ogromnega samozatajevanja in premagovanja, ki ga nista zmogla niti Herriot in niti Macdonald, in katerega iz lahko umljivih razlogov tudi nista mogla zmagati. Kako naj angleški državnik resignira na kolonialno politiko; saj potem prestane biti Anglež. Ali kako naj Francoz resignira na Maroko ali odpusti dolg — Nemčiji. Tvega popolen gospodarski polom svoje dežele. Tega tudi mi ne bi mogli storiti. Tako je, hočeš nočeš, moral ostati Macdonald dober Anglež in so to konservativci kakor tudi liberalci prav dobro vedeli, ko so mu prostovoljno prepustili vladno stolico in ministrske portfelje. In ravno tako je tudi Herriot moral — četudi morda nerad po stopinjah svojih očetov in prvič, ko je stopil v stran je moral obstati in — odstopiti.

Ravno tako so stopili francoski socialisti v maroški debati enodušno na stran francoskega imperijalizma in obenem — kapitalizma. Brezdvomno to ni popolnoma v skladu z načeli socializma. Najboljši dokaz za to — da danes, ko gre za izglasovanje izrednega kredita v isti zadevi — so že nevtralniji in se vzdražali glasovanja. Dosledno bi morali tudi tu glasovati za. Ako pa se premišljajo sedaj, je Painlevéjeva vlada in francoska akcija v Maroku s tem znatno oslabiljena in ne bo v stanu na daljši čas izvršiti ali prodreti z količkaj energičnejšimi ukrepi. Proti Nemčiji je stal ves francoski narod v eni trdni fronti, v maroški politiki francoske vlade pa se kažejo že prav velike razpoke. Francoski socialisti za sedaj še sicer omogočajo francosko akcijo v Maroku in Herriot je sicer z povzdignjenim glasom zaklical komunističnemu govorniku: »Vi ste izdajalec francoskega naroda!« Toda od dne do dne postajajo mlajšci in zdaj so odklonili že odgovornost s tem, da so se v tako važnem vprašanju kot je za vojsko — ravno njeno kreditiranje vzdražali glasovanja. Ni izključeno, da nas osupnejo čez pol leta s — protiglasovanjem. Spomnimo se samo paralele nemške in avstrijske socialne demokracije med vojno. Zato tudi tak forsiranje diplomatske akcije in mirovnih pogajanj v Maroku, Francoska vlada se ne počuti nikakor več tako trdno, kot bi sklepali po sijajni zaupnici, ki jo je še pred nedavnim dobila.

Zapadni socializem je sicer zelo poslušen in pohliven in če pride na vlado, ostane vendarle v bistvu vse pri starem. Med zapadnim kapitalo-imperijalizmom in njih socializmom obstoja v glavnem vendar neka, četudi vsaj s socialistične strani neprostovoljna in duševna, societas tacita. Toda nulla societas in infinitum in najmanj taka, malo manj kot — societas leonina. Če se že tako kmalu začno opasno rahljati vezi, treba podvojene opreznosti in ne prehitavanja. Angleška politika je bila vedno nedosegljiv močster v tem in British-man in Britičnacionality je vedno končno triumfiralo. Vprašanje je, ali bo tako tudi pri Francozih?

Politične vesti.

= **Razporeženje Beograda.** Splošno sodi beograjska javnost, da je sedanja situacija tako zelo izpremenjena, da mora priti tudi do razčiščenja odnošajev med opozicionalnimi strankami. Po mnenju Beograda ne bi bilo niti izključeno, da pride do fuzije med nekaterimi opozicionalnimi strankami. Do samostojnih demokratov vlada v vseh klubih veliko nezaupanje in nobenih izglezov ni, da bi dobili oni iz opozicionalnih vrst kako podporo. Splošno se misli, da bodo samostojni demokrati likvidirali svojo stranko in da bodo nekateri poslanci vstopili nazaj v Davidovičev stranko, drugi pa šli med radikale, dočim bi ostala hiša Pribičevićev osamljena. Enako bi se zgodilo tudi z dr. Zerjavom. V mestu je nastalo vsled dosežene spoznane veselo razpoloženje in nacionalni Beograd je mnenja, da je s tem dosežen znaten napredek v konsolidaciji države.

= **Zaduje persekucije.** Na predlog prosvetnega ministra Pribičevića je bil upokojen profesor na visoki trgovski šoli, g. dr. Filip Lukas. Profesor Lukas je še v najboljših letih, odlično kvalificiran šolnik, ki se tudi ne vmešava v dnevno politiko. Toda ima to »napak«, da je odbornik »Hrvatske Matice« in zato je bil upokojen. Ker kakor naj vsled unitarizma po mnenju slovenskih samostojnih demokratov izgine slovenstvo, tako mora po mnenju njih hrvatskih bratcev izginiti tudi hrvatstvo. In kakor so mladini v Ljubljani nasprotni »Slovenski Matice«, tako so njih pokrovitelji v Zagrebu nasprotni »Hrvatski Matice«. Značilno za te prilike politike je, da so mislili, da bodo s persekucijami ubili »Hrvatsko Matice«. Ta kulturna institucija je prestala že vse drugačne nasprotnike, kakor pa so sa-

mostojni demokrati in zato so se samostojni demokrati samo osmešili, ko hočejo z loputanjem vrat kazati svojo jezo, ker so vrženi iz vlade. In persekucija tik pred izstopom iz vlade ni drugo, ko loputanje vrat.

= **Radičev proces.** Ze nekoliko dni se mu-di v Zagrebu bivši predsednik ankete komisije Laza Marković. Njegovo bivanje je v zvezi z Radičevim procesom. Stjepan Radič še vedno vztraja pri tem, da pride pred sodišče in da se ga sodi. Za rešitev te stvari obstojita dve možnosti: ali da bo vlada izjavila, da je ves proces političnega značaja in je bil kot tak naperjen proti HSS. Druga možnost pa je, da Radiča izpuste na svobodo; srbski kriv, zakon namreč za proces političnega značaja ne predvideva preiskovalnega zapora. Radič bi se torej branil na svobodi. Druga možnost je veliko verjetnejša.

= **Muslimanski poslanec g. Salih Baljić** je poslal notranjemu ministru interpelacijo radi pokolja muslimanov v selu Borča, srez Gacko v Hercegovini. Pokolj je izvršila četa odmetnika Vujevića. Po Ujedinjenju je bilo ubitih 33 muslimanov. Vse to izvira iz verske nestrpnosti. To so borci za pravo in svobodno Črnogoro. Odmetniki ubijajo muslimane, policijske oblasti pa jim gredo še na roko. Baljić vprašuje notranjega ministra, kaj namerava podvzeti v zaščito muslimanov? Ako ta interpelacija ne bo imela nobenega uspeha, potem se bodo muslimani obrnili naravnost na kralja in mu potožili svoje gorje.

= **Boj za sedemurnik v angleških rudnikih.** Vsled slabih kupčij v nekaterih industrij, državah, dalje vsled vedno večje uporabe vodnih sil v industrijske svrhe ter vedno večje uporabe nafte pri ladijah je zelo padel eksport angleškega premoga, kar je povzročilo krizo v angleških premogovnih družbah. Nekateri premogokopi imajo dalje le slab in težko pridobljiv premog in so zato v težkem stanju, ker morajo plačevati iste mezde ko najboljši rudniki. Nekaj teh slabših rudnikov je moralo svoje obrate tudi ustaviti. Lastniki angleških premogokopov zahtevajo zato sedaj, da se v bodoče sklepajo pogodbe za posamezne premogokope in ne kakor dosedaj za vse premogokope skupno. Obenem hočejo lastniki premogokopov zvišati delovni čas od sedem na osem ur. Delavci teh zahtev premogokopnih lastnikov nečesto sprejeti in predlagajo, da naj ali država ali pa privatne družbe združi vse premogokope v eno gospodarsko celoto in bi bilo s tem omogočeno, da bi se manjši dohodki slabih rudnikov nadomestili z onimi dobrih premogokopov. Jasno je, da je ta predlog delavcev vseskozi pravičen, ker zakaj naj bi bil delavec v slabem rudniku slabše plačan, ko njegov tovariš v dobrem. Na drugi strani pa bi bila s tem ubita tudi vsaka konkurenca med lastniki premogokopov. Delavski predlog pa lastniki premogokopov nikakor nečesto sprejeti in zato je vedno večja nevarnost, da pride do splošne stavke rudarjev na Angleškem. Vlada je že poskušala posredovati, pa se ji dosedaj še ni posrečilo, da bi dosegla skupno sejo rudarjev in lastnikov premogokopov. Angleška javnost je vsled grozeče stavke rudarjev zelo vznemirjena, ker je še v svojem spominu štrajk iz leta 1920, ki je vsej državi nabesnel ogromno škodo in spravil vse prebivalstvo v težaven položaj. — Zlasti je nevaren štrajk rudarjev vsled tega, ker je verjetno, da bi se rudarjem pridružili tudi vsi drugi delavci, zlasti transportni in bi bilo tako vse gospodarsko življenje ustavljeno. Zato se splošno upa, da se bo vladi vendarle posrečilo doseči kompromis med rudarji in lastniki rudnikov.

= **Francoski socialisti proti proračunu.** — Ker ni hotel finančni minister Caillaux na noben način odstopiti od prometnega davka na male obrtnike in sicer tudi na prodajalce živil, temveč je izjavil, da bi mogel to storiti šele v novembru, ko se bo obravnavala novi proračun, so socialisti glasovali proti proračunu. Socialistično glasovanje je utemeljeval poslanec Blum, ki je dejal, da so socialisti samo enkrat glasovali za proračun in sicer lansko leto pod pogojem, če bi se s tem ščitilo vlado pred reakcionarnimi elementi in če bi proračun vseboval demokratske reforme. Sedaj pa se nasprotno vnašajo v proračun nove reakcionarne določbe in zato glasujejo socialisti proti proračunu. Z glasovi desnice je bil nato proračun vseeno sprejet in sicer tako v zbornici poslancev ko v senatu. Za končni sprejem proračuna je bilo vsled izpreminjavalnih predlogov v senatu potrebno šestkratno glasovanje. — Vsled nastopa socialistov proti proračunu pišejo listi o razkolu bloka leve, ki je dejansko tudi vsled maroške politike vedno bolj grozeč.

= **Novi nemiri na Kitajskem.** V nasprotju z zadajimi optimističnimi vestmi sporočajo listi o novih nemirih, ki so izbruhnili na Kitajskem. Vsled njih so se morali vsi tuji izseliti iz najbogatejše kitajske province Sešnan, ker je izjavil britanski pomorski komandant, da ne more jamčiti za njih varnost, ker ne morejo ladje več pluti po Jank-čekaungu. — Tudi v Svatau je položaj vedno bolj kritičen. Vsa živila Evropejcev so bila zaplenjena in vsi njihovi uslužbenci stavkajo. — Britanska vlada je dirigirala na Kitajsko še en indijski polk.

Dopis.

MALA NEDELJA.

Ponovno opozarjamo na ljudsko veselico, ki se vrši dne 19. julija, točno ob pol 4. uri popoldne in in pred društvenim domom. — Vprizori se burka »Maks« v škrpih. — Med odmori in pri veselici nastopi »pevski« mi točkami pevski kvartet iz Ptuj. Na veselici svira domača godba na pihala. — Pričakujemo, da se cenjeno občinstvo od blizu in daleč udeleži prireditve v obilnem številu, ker bo nudila vsem obilo zabave in razvedrila.

Alfa:

Maroko in francoski socialisti.

Pred kratkim je izglasoval francoski parlament izredni kredit za vojaške svrhe v Maroku. Ta maroški kredit je bil izglasovan z veliko večino 411 proti 20 glasovom. Osupne pa dejstvo, da so se socialisti vzdražali glasovanja, medtem ko so še ob načelnem vprašanju ravno o Maroku dali Painlevéju sijajno zaupnico. To dejstvo osupne in pove več, kakor se vidi na prvi pogled.

Kakor je bila l. 1914 enodušno nemška socialna demokracija za vojno, tako tudi francoski socializem in angleška delavska stranka. Prva za ofenzivno, napadalno, čisto z gesti in v duhu pruskega militarizma, druga v obrambi in tretja — menda iz oportunističnega stališča dobrega britanskega državljana. Isto se je ponovilo tudi po vojni.

Ramsay Macdonald je nastopil kot pravi Anglež, brez ozira na svoje delavsko stališče proti Egiptu in glede Indije in Mesopotamije je govoril o narodih, ki še niso zreli za popolno politično samostojnost in ki še rabijo vodstva drugih — naprednejših in zrelejših narodov — t. j. Angležev. Herriot sam, kot odkrit levičar radikalne smeri, se je moral istotako ukloniti narodnostni ideji, oziroma boljše rečeno tej nacionalistični ideji, kakor se ona prikazuje v neločljivi zvezi s kapitalistično-imperijalistično formo. Macdonald in Herriot oba sta kaj kmalu po nastopu vlade prišla z lastnimi načeli v nasprotje in spoznala, da sta kljub vsem teorijam odvisna od obstoječih razmer. Eden se je uklonil angleški, drugi francoski kolonialni politiki.

Dnevne vesti.

OBZIRNOST DO POTNIKOV.

Na Češkoslovaškem so bili s 30. junijem vpeljani spalnimi vagoni III. razreda. V jugoslovanski, kjer je vse polno ljudi prisiljenih, da prebije noč v vagonu, bi bili taki spalnimi vagoni še veliko bolj potrebni. Ker nikakor ni res, da bi smel odpočit priti v tuje mesto samo bogatin, ki ima denar za drago vožnjo v spalnem vagonu prvega razreda. Uradniki, trgovci in drugi manj z denarjem obdarjeni ljudje smejo enako zahtevati, da se vozijo v spalnih vagonih in z uvedbo spalnih vagonov III. razreda je Češkoslovaška to omogočila. Naj sledi naše prometno ministrstvo temu zgledu.

Predvsem se naj vpeljejo taki vagoni na progi Ljubljana-Beograd-Skopje in pa na progi Zagreb-Split. Tako bo tudi znatno pomagano tujskemu prometu, ker bodo tuji pač neprimerno rajše potovali v našo Dalmacijo, če se jim ne bo treba vožnje bati. Zelo priporočljivo bi tudi bilo, da bi naša železniška uprava izposojala potnikom proti mali pristojbini s čistim platnom prevlečene blazine, kakor je to uvedeno v Italiji. Italijanski železniški upravi se izposojevanje blazin zelo dobro rentira, potnikom pa se nudi velika udobnost za majhen denar.

Končno je tudi treba gledati, da je z vozom redom potujočemu občinstvu čim najbolj ustrezno. Ne moremo reči, da bi sedanjí vozní red zadostil tej zadevi v vsakem oziru. Da damo samo en primer. Iz Kranjske gore gre popoldne samo en vlak, ki pride v Ljubljano ob 18.55. Pet minut prej pa odide iz Ljubljane dolenski vlak in mora tako potnik iz Dolenske prebiti noč v Ljubljani, če noče priti domov v največji noči.

Prepričani smo, da se bodo taki in slični nedostatkí hitro odpravili, čim se bo železniška uprava zavedala, da je njena dolžnost, da je do potnikov prav tako postrežljiva, kakor je trgovec do svojih odjemalcev. Priznavamo radi, da so se razmere pri naših železnicah že zelo zboljšale, bo pa le v vsestranskem interesu, če se bodo dosegla še nova izboljšanja.

— **Odhod kralja v Beograd.** Včeraj ob 19. se je peljal kralj na potu iz Lesc v Beograd skozi Ljubljano. V Beograd prispe danes ob 10.30 dopoldne.

— **K članku »Svinčena afer«**, ki je izšel v zadnji in predzadnji številki »Narodnega dnevnika«, bodi povedano, da izdajatelj »Narodnega dnevnika«, dr. Josip Hacin tega članka ni niti inspiriral, niti pisal, niti ga pred objavo čital in da ima o »svinčeni aferi« drugačno mnenje, kakor pisec članka. Članek je prišel v list, ker ima uredništvo nalogo, da v politično-neodvisnem »Narodnem dnevniku« liberalno objavlja članke in nazore vseh onih, ki ne najdejo prostora v listih, ki so glasila političnih strank.

— **Jutruš**, ki obeta, da v zvezi s svinčeno afero pride v kratkem v javno diskusijo tudi afere ljubljanskega odvetnika dr. Josipa Hacin, pa bodi povedano, da se dr. Josip Hacin ne javne diskusije ne boji, ker se ne zaveda nikakega dejanja, ki bi ga imel pred javnostjo skrivati.

— **Samo**, da veselo je. Mladinski popoldnevnik nas je včeraj malo kopiral in sicer z briljantno nerodnostjo, kakor se za tako častiljivega starca spodobi. Izprevidel je namreč, da popolnoma izpremenjena politična situacija zahteva, da ena stranka likvidira. Samega sebe bi zatajil »Slovenski narod«, če ne bi zapisal, da mora biti ta stranka — SLS. Je že tako, da se pri mladinskem popoldnevniku vsak argument in vsaka stvar neha s klerikalci. Interesanten pa je vzrok, zakaj je izgubila SLS po »Slovenskem narodu« vsako eksistentno upravičenost; vsled tega namreč, ker je razpadel opozicijski blok. Ali bi nam morebiti mladinski popoldnevnik pojasnil, kako je mogoče, da je že desetletja SLS najmočnejša stranka, ko ne obstoja opozicijski blok niti leto dni?

— **Mladinski popoldnevnik** na široko dokazuje, da njegov roman »Razpad carstva« ni avstrijskantski. Da bo imel še več prilike agitirati za svoj glup roman, mu rečemo, da ni samo avstrijskantski, temveč tudi mižerni šund, ki ga »Grofica beračica« stokrat poseka.

— **Pravilnik k stanovanjskemu zakonu** z vsemi potrebnimi pojasnili, formularji, vlogami itd. izide koncem prihodnjega tedna v založbi »Jug« v Ljubljani. Pojasnila, kakor tudi formularje vseh mogočih vlog za stanovanjsko sodišče, je sestavil član stanovanjskega sodišča v Ljubljani, sodni svetnik dr. Alojzij Gradnik. Knjižica bode izvrstno služila vsem privatnikom in oblastim, ki imajo opravka s stanovanjskim sodiščem. Datum, kdaj izide in ceno objavimo prihodnjic.

— **Naturalna stanovanja učiteljska.** Prosvetno ministrstvo je odredilo, da se imajo naturalna stanovanja učiteljska oceniti. V ta namen imajo srezki poglavarji sestaviti seznam in cenilne zapisnike ter izpostaviti posebne komisije, v katere je vpoklicati tudi zastopnike občin.

— **Promocija.** Na Karlovi univerzi v Pragi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva znani športnik g. Stane Tavčar iz Ljubljane.

— **Osebnosti v pošte.** Postavljeni so za pripravnike, ozir. pripravnice v 4. skupini III. kategorije: Frančiška Mrak v Novem mestu, Marija Kitzler v Radovljici, Martina Čretnik v Murski Soboti, Josip Pavlin v Mariboru, Erna Benedek v Laškem, Justina Marušič v Zireh, Viktor Rozman, Mira Šubič, Rafael Treben, Matej Rozman, Marija Petrič, Pavlina Milavec, Alojzij Ljubič, Ivan Tratnik, Franjo Pipan in Jožica Cunka v Ljubljani, Karlo Flisch v Trbovljah, Angela Šavpah v Novem mestu, Frančiška Hladnik v Središču ob Dravi, Angel Hölbel v Prevaljah, Angela Krnovšek v Šoštanju, Marija Klavara v Ormožu, Ana Kramar v Škofji

Loki, Berta Bertove v Celju, Brigita Jurač v Kotljah, Stanislav Vencel v Gor. Radgoni, Alojzija Pehani v Trzinu, Ljudmila Bajec v Kočevju, Marija Morinec pri Sv. Pavlu pri Preboldu, Marija Drobnič v Ribnici na Dolenskem, Avgustina Juh v Mostah pri Ljubljani, Marta Burger v Kranju, Anica Špeglje v Celju, Josip Zidarič v Središču ob Dravi, Matilda Benčina v Kočevju, Josipina Košiček v Straži in Marija Ramšak v Brezicah; za pripravnika 3. skupine kategorije zvančnikov I. stopnje osnovne plače Ivan Hribar pri III. terenski teh. t. t. sekciji v Ljubljani, za pripravnika 3. skupine kat. zvančnikov I. stopnje osnovne plače Albin Arko v Domžalah, sprejeta je ostavka Antona Podbevška, pripravnika 4. skupine III. kat. v Ljubljani; umrl je pripravnik 3. skupine kat. zvančnikov Anton Potnik v Zrečah.

— **Razpisane so poštne službe** in sicer mesto starešine pri poštah: Črna pri Prevaljah (II-1), Moste pri Ljubljani (II-1), Ljubno (II-2), Rogaševci (II-2), Sv. Lovrenc pri Mariboru (II-2) in Toplice pri Novem mestu (II-2) in pa služba poštnega poslovača pri poštah: Raka (III-1), Sv. Križ pri Kostanjevici (III-2), Koprivnik pri Kočevju (II-2), Pišce (III-3), Topolšica (III-4), Bohinjska Bela (III-4), Jurklošter (III-4), Koprivnica pri Brezicah (III-4), Zetale (III-4), Kottje (III-5). Rok za natečaj je 14 dni. Prošnje se vlagajo pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani.

— **Razpisano mesto.** Odda se služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Sevnica pri Krškem z letno plačo 2000 Din in pripadajočimi draginskimi dokladami. Prošnje, opremljene s potrebnimi svedočbami po čl. 12. zakona o civilnih in ostalih državnih uslužbenecih naj se vložijo do dne 1. avgusta 1925 pri velikem županu ljubljanske oblasti.

— **Prihod češkoslovaškega poslanika Sebe na Bled.** Kakor poročajo z Bleda, pride v soboto tja na oddih češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Jan Seba ter ostane tam, kakor vsako leto nekaj tednov.

— **Premestitev novosadskega gledališča v Subotico.** Novosadski občinski odbor je znižal prispevek za mestno gledališče od 150 tisoč na 40 tisoč dinarjev. Upravitelj gledališča bo radi tega, kakor se čuje, zaprosil pri prosvetnem ministrstvu za dovoljenje, da se premesti gledališče v Subotico, kajti sicer je obstoj gledališča ogrožen.

— **Vročinski val v Ameriki.** V New Yorku je nastala nenadoma zopet silna vročina. V par urah je poskočil termometer za 14 stopinj. Po ulicah in pisarnah se je mnogo ljudi zgrudilo. Doslej poročajo iz Chicaga o šestih, iz New Yorka pa o dveh smrtnih slučajih.

— **Insolvenca osiješkega davčnega urada.** Iz Osijeke poročajo, da je zmanjkalo tamkajšnjemu davčnemu uradu predvčeršnjim popolnoma denarja. Šef urada je moral ustaviti raznim državnim uradom izplačilo nakazanih kreditov. Že dne 1. t. m. si je moral šef urada izposoditi denar iz raznih privatnih depozitov, da je mogel izplačati uradniške plače. Davčni urad je zahteval od finančnega delegata v Zagrebu nujno 800.000 Din, da likvidira vsaj najnujnejša nakazila raznim ministrstev.

— **Iso Lang umobolen.** Pogajanja glede predaje Isa Langa s strani avstrijskih oblasti so že v teku, kakor smo poročali. Sedaj prihaja iz Dunaja zanimiva vest, da je bil poslan Iso Lang v svrhu psihiatrične preiskave k univerzitetnemu profesorju za psihične in živčne bolezni dr. Aleksandru Pilzu. Dr. Pilz je svetovna avtoriteta. Ugotovil je, da kaže psihični ustroj Isa Langa nesporno velike defekte, ki so obstojali tudi že v kritičnem času. Po mnenju dr. Pilza je bilo duševno stanje Isa Langa v zadnjih dveh letih, tako, da izključuje kazensko-pravno odgovornost.

— **Opijeji proces v Daytonu.** Iz Amerike poročajo dne 13. t. m.: Današnje obravnavo pričakujejo ljudje z veliko napetostjo. Prepričani so, da bo prišlo, glede vprašanja, ali je dopustno, da se zaslišijo v tem procesu izvedenci ali ne, do hudih rencontrov med državnim pravdnikom in zagovorniki. Kakor smo že poročali, zastopa državni pravdnik mnenje, da so v tej zadevi izvedeniška mnenja nedopustna. Bryan utemeljuje svoje stališče s trditvijo, da bi pomenila pripustitev izvedeniških mnenj v tem slučaju tangiranje pravice države Tennessee ustvarjati zakone ter jih braniti. Sicer pa je v tej zadevi po Bryanovem mnenju merodajno edino le sv. pismo. Temu nasproti trdi zagovornik Darrov, da pomeni opijeji zakon veliko kršitev ameriške ustave. Zakaj, ameriška ustava jamči predvsem pravico svobodnega izražanja mnenja in ako nasprotuje kak zakon kake države, ki spada k združenim državam temu osnovnemu zakonu, potem je pač tak zakon sam nepostaven. — Dalje se poroča iz New Yorka: dr. Rottky, dekan farmacevtske fakultete kolumbijske univerze, je predlagal predsedniku Butlerju, da se odredi, da se zrelotna izpričevala države Tennessee in drugih držav, ki zametavajo evoliucijsko teorijo, odslej ne priznavajo več.

— **Uničeno japonsko mesto.** Povodenj je uničila mesto Negoy, ki ima 170.000 prebivalcev. Ker je promet ustavljen, podrobnosti še niso znane.

— **Morilec Angerstein obsojen 8-krat na smrt.** Proces zoper morileca Angersteina je končan. Angerstein je bil obsojen radi 8 umorov osemkrat na smrt. Morilec je sprejel sodbo mirno, dejal je: »Sprejemam sodbo. Predsednik ga je opozoril, da izgubi, ako sodbo sprejme, pravico do vsakega pravnega leka. Opozoril ga je dalje, da z ozirom na to, da je bil obsojen osemkrat na smrt, nima pravice vložiti prošnje za pomilostitev. Angerstein je odgovoril: »Ponavljam, da sprejemam kazno. Moja krivda se do oprati samo s krvjo.«

— **Zeppelin za ekspedicijo na severni tečaj.** Kakor poročajo iz Berlina je zgradba Zeppelina za ekspedicijo na severni tečaj zagotovljena. K stroškom bodo prispevali celo nemški delavci. Strojovna društva so sklenila, da bodo pobirala prispevke od svojih članov. Temu vzgledu so sledile zveze delodajalcev. Tudi nemška mesta in komunalne zveze bodo razpisala davek dveh pšenice na vsakega prebivalca, tako, da bo plačalo stroške ekspedicije večji del nemškega ljudstva s prostovoljnimi davki. Gradbeni stroški so proračunjeni na 4 in pol milijona mark, stroški ekspedicije same pa na dva in pol milijona mark.

— **Nemški dijak pomiloščen.** Iz Berlina poročajo: Iz Moskve je prišla vest, da je centralni izvršilni odbor na smrt obsojene 3 nemške dijak Dietmarja in tov. pomiloštil ter izpremenil smrtno kazen v ječo. Kazen bodo odslužili v notranjosti dežele.

— **Nov pariški dijaški okraj.** Iz Pariza poročajo: V 14. okraju nedaleč od parka Montsouris, je bil odprtjen te dni ob prisotnosti predsednika republike, zunanjega in notranjega ministra, rektorja univerze, vseučilišnih dekanov in številnih profesorjev nov visokošolski mestni okraj, v katerem se nahaja razven centra dijaškega društvenega življenja tudi večje število paviljonov, opremljenih z vsem modernim komfortom za dijakke. Ta okraj je bil sezidan iz ustanove rodbine Deutsch de Meurthe, po kateri se bo tudi imenoval.

— **Tragične posledice strahu.** Olga Dubor, soproga trgovca iz Rečice je prišla te dni v Zagreb, da bi konsultirala specialista radi svoje živčne bolezni. Nastanila se je pri svojih sorodnikih. Do 10. zvečer je imela obisk. Ko so prišli obiskovalci na povratku do vežnih vrat, so začuli nenadoma krik, ki mu je sledil težak padec na trotuar: Gospa Dubor je skočila skozi okno. Pred njeno sobo so nalezeli na sumljivega individuja, ki so takoj sumili, da mora biti z zadevo v zvezi. Zato so ga prijeli in predali policiji. Možakar je sicer izprva tajil, končno pa je priznal, da je vstopil v sobo trgovčeve soproge, ki se ga je tako prestrašila, da je skočila skozi okno. Seveda trdi dečko, da ni imel nobenih slabih namenov. Hotel je obiskati neko staro znanko v hiši, da bi bil pri njej prenočil. Ko se je gospa zavedla, je potrdila njegovo izpovedbo, toda s to razliko, da je prišel po njenem mnenju lopov v sobo v namenu, da bi kaj ukradel. Mislila je, da jo hoče umoriti, zato je skočila skozi okno. Pri padcu si je zlomila desno roko, levo nogo in štiri rebra ter dobila tako težke notranje posledice, da je malo upanja, da okreva.

— **Razburljiv dogodek na Ilci v Zagrebu.** V nedeljo zvečer je hotela iti preko ceste mlada, lepa, elegantna gospa, Vida Jurišić s svojo 4 do 5-letno hčerko. V istem trenutku je pridrvel tramvaj. Dama je obstala, deklica pa je hotela tramvaj prehiteti. V združenem trenutku je skočila dama za hčerko, ki pa je že prestopila tračnice, tako, da jo je električni voz odrinil samo v stran ter vrgel na tla. Dete je bilo torej rešeno, toda mati ni imela več časa, da bi se rešila. Tramvaj jo je vrgel na tla in v trenutku je izginila pod varnostno pripravo. Voznik je tramvaj takoj ustavil, tako, da se je voz premaknil samo še par korakov. Priskočili so pasanti ter izvlekli na svoje veliko začudenje gospo Jurišičovo popolnoma nepoškodovano izpod rešilne priprave. Bila je samo vsa bleda in prestrašena. Da se ji ni pripetilo kaj hujšega, se ima zahvaliti samo pazljivosti in spretnosti tramvajskega voznika.

— **Maščevanje varane deklice.** Splitsko okrajno sodišče je bilo te dni pozorišče krvave ljubezenske tragedije. Sin premožnega posestnika je zapeljal lepo, toda ubožno deklico Angelico. Predno se mu je udala, ji je vedno obetal, da jo poroči. Potem jo je pa kmalu zapustil ter poročil drugo. Angelica ga je tožila radi neizpolnjene obljube zakona. Toda Mijo se je izgovarjal, da je imela Angelica med tem, ko je imela z njim razmerje, tudi druge. Mijo je imel priče, ki so govorile njemu v prilog. Če so govorile resnico ali ne, je drugo vprašanje. In tako se je zgodilo, da je bil Mijo oproščen. Kakor zver, je zarjula Angelica, ko ji je sodnik pojasnil, da je stvar rešena. Toda zame ni rešena, je vzkliknila, potegnila noč in navajala na Mijo, ki je hotel strahopetno pobegniti. Na pragu ga je dohitela ter mu hotela poriniti nož v tilnik. Pri tem pa se je spodaknila ter padla in nož se je zasadil Miju v nogo, da je brizgnila kri. Sodniki so zbežali iz dvorane, pisar je padel pod mizo, Mijove priče pa so navale na Angelico ter jo razorožile. Mija so odpeljali v bolnišnico, Angelico pa v zapor. Kljub temu trdi Angelica, da stvar še ni rešena.

— **90-letni starček morilec.** 90-letni delavec Toldorović in njegov hišni gospodar 72-letni mrtvoudni Sokolović sta bila prej dobri prijatelja. Ko pa je stopil v veljavno novi stanovanjski zakon, je bilo prijateljstva konec. Zakaj, Sokolović je zvišal najemnino, dočim se je Toldorović povznanju upiral. Te dni je zaprl Sokolović vodovod, tako, da je bila vsa hiša brez vode. Tó je Toldorovića strahno raztogotilo. Kmalu nato je odšel Sokolović v bližnjo kavarno. Toldorović mu je sledil s sekuro v roki. Pred vratni kavarne ga je udaril s sekuro po glavi. Prihiteli so ljudje, ki so poklicali rešilni voz in policijo. Rešilni voz je odpeljal Sokolovića v bolnišnico, toda starček je med transportom izdihnil, policija pa je odvedla Toldorovića v zapor. Stvar je vzbudila v Beogradu veliko senzacijo. Na licu mesta se je zbrala velika množica radovednežev, vsak je hotel videti 90-letnega morilca od blizu. Radovedneži so ga spremljali vso pot do policijskih vrat.

— **Budilnik izdal vlomilca.** Te dni se je vtihotapil v stanovanje peka Ljubomira Simonovića v Beogradu šoferski pomočnik Atanasije Milosavljević ter hotel spečega peka okraati. Pobral je že več stvari, končno je

O LAJŠANA PLAČILA ZA OBLEKE DAJE O. BERNATOVIČ.

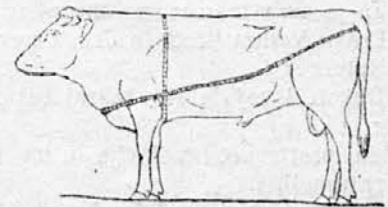
stopil še k nočni omarici poleg postelje, v kateri je spal pek ter je pobasal v žep budilnik. Pri tem je opazil pločevinasto šatuljo, v kateri je domneval, da je denar. Zato jo je skušal z dletom odpreti. V tem hipu pa je začel budilnik strašno ropotati. Pek se je prebudil, skočil iz postelje, zgrabil vlomilca in pričel kričati na pomoč. Prihiteli so ustanovci ter odvedli vlomilca na policijo.

— **Zaplenjen jedilni voz.** Veliko iznenadenje so doživeli te dni pasažirji D-vlaka Strassburg-Köln. Ko so sedeli ravno pri kosilu, so vstopili nenadoma nemški carinski uradniki ter pričeli v vozu iskati utihotapljenе likerje. Rezultat preiskave je bil tak, da so pozvali financarji po kosilu potnike, da izstopijo, nakar so jedilni voz zaplenili. V Trierju so voz res odpeli in zadržali. Sedaj ostane tam kot garancija za plačilo kazni, ki jo bo morala plačati lastnica, »Mednarodna družba spalnih voz«.

— **»Odvada«** krožek za odpravo tujk. V Grlinčih v Prekmurju se je ustanovil krožek za odpravo tujk »Odvada«. Za vsako izgovorjeno tujko plačajo člani krožka 25 para na korist Jugoslovenske Matice. Ob priliki sestanka dne 5. t. m. se je nabral znesek 145.50 Din in nakazal Jugoslovenski Matici. Namen krožka je vse hvale vreden in želeli bi bilo, da se v vseh večjih krajih ustanove enaki krožki.

Vago bomo nosili v žepu!

Konec je prevar pri prodaji živine na sejmih in v hlevu, kajti knjižica

„Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice“

je že izšla. — Dobl se jo po vseh knjižarnah. — Po pošti se naroča pri založniku Agrarnem biroju - Ljubljana, Šelenburgova ulica 7. Cena s poštnino vred 10 Din. Denar je vpslati naprej.

Ljubljana.

1— **Izredni občni zbor.** »Doma« stavbena zadruga državnih nameščenecv in vpokojencev r. z. z. o. z. v Ljubljani razglašala, da se bo dne 19. julija 1925 ob 8. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani vršil izredni občni zbor zadruge z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitev načelstva in nadzorstva. 2. Določitev poslovnega pravilnika. 3. Slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se bo vršil čez pol ure na istem mestu in z istim redom izredni občni zbor zadruge ob vsakem številu navzočih zadrugnikov. Na dan izrednega občnega zbora se bodo sprejemali tudi novi člani. — Načelstvo.

1— **Arrestacija z zaprekami.** V soboto zvečer je naletel neki policijski stražnik v Pokopališki ulici v Mostah na 19-letnega Vinko Horvata, ki je zasledovan v policijskem dnevniku radi nekega vlomca. Službujoči stražnik je fanta pozval, da se legitimira. Toda mož je slabo naletel. Vinko Horvat se mu je zoperstavil, ga sunil s pestjo v brado ter mu hotel odvzeti samokres. Med tem je prišla mimo Horvatova teta Brigita Dolinar, korajžna ženska, ki je priskočila svojemu nečaku na pomoč, tako, da bi se bilo stražniku slabo godilo, da se ni vmešal v stvar delavec Alojzij Ferčnik, ki se je zavzel zanj. Brigita Dolinarjeva je naskočila namreč nato Ferčnika, stražniku pa se je medtem posrečilo, da je Horvata uklenil in odvedel. Zadnje besedo bo spregovorilo sodišče.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 14. julija 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 65.50, bl. 67; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 204; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 101, bl. 101; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 800, bl. 808; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 104, bl. 132; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana denar 320, blago 330; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvedo d. d., Ljubljana den. 100; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; 4% zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20; 4% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Zaboji za slive, 22½, fco nakladalna postaja bl. 5.25; zaboji za slive, 25, fco nakladalna postaja bl. 7.25; zaboji za slive, 30, fco nakladalna postaja bl. 10.75; zaboji za slive, 33, fco nakladalna postaja bl. 11; Deske, 20, 25 mm, monte, fco meja bl. 500; bukova drva, 1 m dolž., fco Skopje, 2 vag. den. 30, bl. 30; pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans. bl. 405; rž, nova, lombardska, 75 kg.

gar., ico Postojna tran., 4 vag. den. 340, bl. 340; koruza, slavonska, fco slavonska postaja, 2 vag. den. 200, bl. 200; krompir, novi, fco štajerska postaja bl. 95.

BORZE.

— Zagreb, 14. julija. Devize: Newyork ček 56.43—57.23, London izplačilo 275.45—278.45, Pariz 269.5—274.5, Praga 167.95—170.35, Curih 1102.5—1112.5, ček 1102.2—1112.2, Milan izplačilo 208.8—211.8, Berlin 1348—1363, Dunaj 769.5—808.5, Budimpešta 0.0792—0.0812.

Curih, 14. julija. Beograd 9.05, Newyork 515.20, London 25.0425, Pariz 24.17, Milan 18.95, Praga 15.25, Berlin 1.2260, Dunaj 72.55, Bukarešta 2.425, Sofija 3.75, Budimpešta 0.00725.

× Dobave. Dne 29. julija t. l. se bo sklepila v pisarni artilerijske radionice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 10.000 kg kovašk. premoga (angleškega). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 280.000 kg ovs. — Dne 6. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 150.000 kg sena in 80.000 kg slame; dne 4. avgusta t. l. pri komandi vojnega okruha v

Mariboru glede dobave 120.000 kg sena in 60.000 kg slame. — Dne 6. avgusta t. l. pri smodnišnici v Kamniku glede dobave premoga, barve, firneža, bakrene žice, Bergmannovih cevi, izolatorjev in metel. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

OBISK PRI NUNCIJU.

Dr. Franku je bilo treba imponirati. Treba ga je bilo prepričati, da človek, ki je prišel k njemu, ni navadna oseba. Kaj, če bi obiskal najprej knezoškofa? Če grem h knezoškofu, nikakor ne bo škodovalo, ako obiščem najprej svojega prijatelja, papeževga nuncija na Dunaju.

Moje simpatije do visokega cerkvenega dignitarja so bile stare že približno 2 leti. Že pred dvema leti mi je bil jako simpatičen. Kajti bil je lep mož, španski tip, rašen kakor jelka, imel je plemenite poteze, velike črne oči in kakor ogelje črne kodre. Dasi še jako mlad, je bil poslan radi svojih izrednih družabnih zmožnosti kot papežev poslanik na Dunaj.

Nuncij je imel svojega Leporella. Bil je to kamorni sluga, kakor ga srečavamo v francoskih aristokratskih romanih. Majhen, suh, graciozen, v elegantni livreji, lakastih čevljih in svilenih nogavicah, gladek, diskreten in tih, uljuden in napitnine lakomen, molčljiv in vsegaveden.

Vedno, kadar sem prišel, je napravil prijazen obraz, zakaj grof Szentirmay je dajal grofovske napitnine.

»Ali je njegova eminenca doma?«

Dočim niso prišli drugi obiskovalci čez prag sprejemnih lokalov ne da bi jih bil Baptist skrbno premočil, je peljal Baptist mene, kot starega znanca takoj v nuncijsko biro.

»Njegova eminenca je v salonu«, mi je dejal Baptist, z diskretnim nasmehom.

»Hvala, Baptist počakam.«

Baptist se je priklonil, ter pustil grofa Szentirmaya samega v biroju. Na pisalni mizi je ležal krucifix iz ebenovine s fino rezljanim Kristusom od slonove kosti.

Nehote sem stopil bliže, da si ogledam nuncijsvo delo. Takoj sem opazil, da je bil krucifix pravzaprav vporabljen kot obežilnik za pisma ter položen na kup aktov. Z urno gesto sem postavil krucifix na stran. Saj ravno zaradi teh aktov sem prišel. Niti

listati mi ni bilo treba. Ze eden od prvih listov je bil pisan v nemškem jeziku, in takoj sem zagledal besedo »Agram«. Krasno! Akt, ki sem ga držal v roki, je bil ovadba zagrebškega knezoškofijskega ordinarijata zoper knezoškofa. Kapitel je prosil za koadjutorja — to je bila beseda, pred katero so se škofje tresli. S to besedo so vodili njihovi podrejeni, ki so se navidezno klanjali pred njimi, s škofi strašen boj na življenje in smrt. Čeprav je stal škof po cerkvenih zakonih visoko nad njimi ter so mu bili dolžni pokorščine, je škof vendar vedel, da ga more ovadba pri nuncijaturi vsak trenutek treščiti z njegove višine.

Tu je torej ležala ovadba stolnega kapitla, ki je zahteval za tamkajšnjega knezoškofa dr. Juraja Posiljevičja koadjutorja. Knezoškof je neizmerno skop, je bilo rečeno, ne da ničesar za reveže ter deli svoje bogate dohodke s svojimi rodbinskimi člani. Vsako besedo sem si dobro zapomnil. Med tem se je prikazal med vratmi zopet Baptist ter me pogledal, kakor da me hoče vprašati, če hočem še dalje časa čakati.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Zveznikar Aleksander. Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Ni mogoče!«

»Tako je, kakor sem rekel.«

»Pa dobro, naj ga najdejo Indijanci. Kaj pa hočejo začeti z njim?«

»Ampak Evropejec, najbrže inženir — njegovega imena še ne vem — je sledil avtomobilu do sem radi morrisita — ta bo že odprl zaprti voz.«

»Naj ga. Kakor hitro odpre aparat s pokalnim plinom je mrtev in morrisit je izginil.«

»Ali nimate vi še kosček morrisita?«

»Ta je prav tako varno shranjen, kot oni.«

»Prav. A vam preti še druga nevarnost.«

»Katera?«

»Dokazali so, da ste takrat res povozili nekega moža.«

Zdaj prst zopet brzojavlja in na ta način se je kaj hitro razumeti.

»Laž, že dokazana laž,« brzojavlja prst.

»So že dokazali?« vpraša Leonor v dvojnem pomenu.

»Da, o dokazih ni več dvomiti. In najhujše je to, da je bil mož splošno spoštovan meščan.«

»Vse laž,« se oglasi zopet nevidni prst.

»To je znano tudi inženirju, najbrže je kak uradnik; prišel je sem, da vas izroči sodišču.«

»Grozno!« dahne Leonor z dobrim namenom.

»Le ena rešitev je še za vas.«

»Katera?«

»Jaz vas rešim.«

»Če ne morete!«

»Le na en način. Inženir se odpravi šele jutri tja, kjer je običal avto. Jaz grem z njim, to lahko storim in potem vam pridem z avtom na pomoč.«

»Da, to bi šlo!« zakliče zdaj Leonor ter čaka, kaj poreče prst, ki še vedno leži na njenem hrbtu.

»Vedeti pa moram, kako je moč priti v avto.«

»Seveda!«

»Razložite mi mehanizem, s katerim je odpreti vrata.«

»Dovolite najprej vprašanje: Ali nihče ne ve, kaj se je zgodilo z mr. Hartungom?«

»Pač. Našli so ga — bil je že mrtev — tilnik si je zlomil — skočil je namreč z voza, ki je vozil z veliko naglico.«

»Laž,« reče zopet tipkajoči prst, »jaz sem Georg Hartung.«

Tega pojasnila seveda ni treba.

»Torej, ali naj vam res zaupam skrivnost vrat?«

To vprašanje stavi dvema osebama in istočasno ji odgovorita.

»Zakaj ne? Jaz sem z vami, meni, kot zastopniku očetovemu je gotovo na tem, da skrivnost morrisita ne pride v tuje roke.«

Tako reče Deacon glasno in prst pove natihoma:

»Ne povejte mu ničesar, avto je dobro spravljen, vas pa rešim pravočasno. Hartung.«

»Ne, tega vam ne povem,« ponovi Leonor.

»Nočete mi tega povedati?«

»Ne razodenem vam nobene skrivnosti, tudi te ne, kako je odpreti vrata. Skrivnost morrisita je na varnem, to mi zadostuje.«

»Prišli vas bodo kot morilko.«

»To mi je vseeno. Če sem res zaslužila kazen, se bom tudi zanjo pokorila.«

»Zdaj govorite povsem drugače, ko preje.«

»Res je, izpremenila sem namreč svoje mišljenje.«

»Ali je to vaša zadnja beseda?«

»Da.«

»Jutri se zopet pogovoriva. Le še nekaj, kar premislite. Ali drugega kosčka morrisita nimate pri sebi?«

»Se razume, da ne.«

»Oni inženir misli, da ga imate skritega na sebi. Zato vas bodo jutri preiskali Indijanci po vsem životu. To premislite. Lahko noč!«

»Kanalja!« zakliče za odhajajočim. Ali ker sta govorila francosko, je bil pravzaprav »canaille«.

Leonor čaka, da ji prst na hrbtu še kaj pove in preudarja, ali naj ugasne gorečo trsko, ki jo je Deacon prinesel in vtaknil v špranjo šotorovega kola. Saj ni sama v vigvamu, na drugi strani čepi indijanski čuvaj, ki seveda ne sluti, kaj se godi za njenim hrbtom.

Ze začne prst zopet tipkati.

»Maksimus običal v peščenici gori, prav blizu, popolnoma skrit, ne morem odpreti vrat, razložite mehanizem.«

To lahko takoj napravi. Leonor ima pri sebi notes in svinčnik, čez dan je že nekočlikrat pisala — vodila je dnevnik — čuvaj se za to ni brigal.

Potegne knjižico iz žepa ter nariše vse gumbce; tiste, ki pridejo v poštev, zaznamuje s križci in napiše v pojasnilo le nekaj besed.

Nato odtrga list iz notesa in pogleda, kaj dela Indijanec. Prilika je ugodna. Baše si novo pipo in v istem hipu ugasne tudi treska. Hitro zloži listek in ga položi v roko, ki se pravkar prikaže iz šotorove stene; stisne jo in takoj za tem roka zopet izgine.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Tekstilbazar

Ljubljana, Krekov trg. 10, prvo nadstropje,

predaja:

FROTIRJE,
KREPE,
DELENE,
CEFRIRJE,

MIZNE PRTE itd.

po vnovič znižanih cenah.

Gospodična

ponuja citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Tapetniki!

Morsko travo dobite najceneje pri »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Abs. jurist

vatopi v odvetniško pisarno. Cenj. ponudbe prosi pod šifro »Vestenc« na upravo lista.

Oglase

za vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro »Reklama«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Potne vizume

od strani konzulatov v Beogradu preskrbuje najhitreje za zelo nizek honorar Biro »Reklama«, Beograd, št. 2639. Po pošti poslani potni listi se takoj vidirajo in se vrnejo priporočeno z doplačilom stroškov.

Odda se gospodični

mesečna soba z električno razsvetljavo ter hrano. Naslov pove uprava lista.

Ajda

lepo semensko blago in inkarnat deteljo nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana.

Kupujte samo pri JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim očesom. Člaven je mast. Zaščitni znak.

Skladišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz tvornice in glavnega skladišča. M. HRNJAK, lekarnar, Sisak.

2 trafiki

se odda v najem na sejmišču ob priliki letošnjega velesejma. Ponudbe naj se predložijo do 11. julija ravnateljstvu velesejskega urada.

DR. M. AMBROŽIČ

ne ordinira od 14. julija do nadaljnega obvestila.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČJSKI BUREAU LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon Interurban št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

Naročajte in širite „NARODNI DNEVNIK“!

TISKARNA „MERKUR“

TRG. RND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posebnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovodnica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552